

Motion till riksdagen 2022/23:2096

av **Amanda Lind m.fl. (MP)**

Åtgärder för att främja barns och ungas rörelse

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för barns och ungas rörelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om daglig rörelse i skolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samverkan mellan det offentliga och föreningslivet i frågor om barns och ungas rörelse och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för säkra skolvägar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om alla elevers möjlighet att lära sig cykla säkert och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många barn och ungdomar tillbringar i dag stora delar av sin vakna tid stillasittande. I PEP-rapporten 2022, där över 7 000 barn 4–17 år har fått svara på frågor om sina levnadsvanor, framkommer att enbart 2 av 10 barn och ungdomar når rekommendationen kring fysisk aktivitet. Det framkommer även ett tydligt samband mellan upplevd psykisk ohälsa och bristande fysisk aktivitet. Pojkar rör sig generellt mer än flickor och de med lägre inkomst rör sig mindre än de med högre. Läget är alarmerande. Samtidigt har kunskapen om vardagsrörelsens betydelse för hälsan ökat markant det senaste decenniet. Ett ökat fokus på vardagsrörelsen ökar möjligheterna att nå fler grupper i samhället och att minska hälsoklyftorna.

När Miljöpartiet satt i regering tillsattes Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet. Genom ett utåtriktat arbete ska kommittén dels öka den allmänna kunskapen om de positiva effekter som fysisk aktivitet bidrar till, dels mobilisera och engagera

relevanta aktörer i samhället. Genom ett parallellt utredande arbete ska förslag på åtgärder lämnas som långsiktigt främjar fysisk aktivitet eller förslag som kan leda till att relevanta aktörer i samhället ges bättre förutsättningar och möjligheter att främja fysisk aktivitet i sina respektive verksamheter. De ska också fungera sammankallande för det rörelsenätverk som regeringen inrättade 2017. I delrapporten från 2022 finns flera förslag att överväga. Kommitténs arbete ska slutrapporteras 1 mars 2023.

Under Miljöpartiets tid i regering sjösatte vi även en rörelsesatsning i skolan, där Riksidrottsförbundet ska kraftsamla för mer idrott, rörelse och utveckling av rörelseförståelse under skoldagen. Vi har också utökat antalet idrottstimmar med 100 timmar i grundskolan, främst i de högre årskurserna. Men vi ser att mer behöver göras.

Nationell strategi för barns och ungas rörelse

Miljöpartiet menar att ett viktigt fortsatt steg vore att ta fram ett förslag på en nationell strategi för barns och ungas rörelse som fortsätter samla berörda aktörer och som lägger fram konkreta mål och åtgärder för att uppnå dem. En möjlighet är att ge Kommittén för främjande av fysisk aktivitet ett sådant uppdrag. Viktigt är att det sker en nödvändig utökad kraftsamling som också tillsätter resurser och politiska åtgärder som stöd för arbetet.

Daglig rörelse förbättrar skolresultaten

Att rörelse och motion är bra för hälsan och elevers lärande är väl belagt. Att S-MP-regeringen utökade antalet idrottstimmar var bra och viktigt för att elever ska röra sig mer och lära sig mer om hälsa. Det räcker emellertid inte att bara motionera på lektionstid. Daglig rörelse alla skoldagar och åtgärder för ett aktivt liv har blivit allt viktigare i takt med att barn rör sig mindre på fritiden än tidigare. Rörelsesatsningen genom Riksidrottsförbundet är uppskattad och viktig, men når inte fram till alla barn.

Kommittén för fysisk hälsa pekar i sin rapport från 2022 på att förskolan och skolan har en särskilt viktig roll för barns rörelse. Skolan och förskolan når alla barn och unga och kan därmed kompensera för flera av de skillnader som finns i barns uppväxtvillkor. Obligatoriska inslag i förskola och skola når alla barn, medan inslag som är frivilliga eller lämnar stort utrymme för tolkningar samtidigt leder till ökad variation. Skolans kompensatoriska uppdrag innebär, när det gäller fysisk aktivitet, att de barn som rör sig minst utanför skoltid gynnas mest. Vinsterna när förskolor och skolor bidrar till ökad rörelse samt pauser i stillasittandet kommer barnen tillgodo, men även verksamheterna, genom stärkt fysisk och psykisk hälsa samt förbättrad koncentration och lärandemiljö.

Utbildningsminister Gustav Fridolin gav 2018 Skolverket i uppdrag att redovisa hur barn kan aktiveras fysiskt under skoldagarna och hur undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa kunde utökas. Uppdraget redovisades i februari 2019. Skolverket föreslog då att lägga till att eleverna ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande. Skolverket föreslog även att rektorn ska ha ansvar för att hälsofrämjande fysiska aktiviteter erbjuds under dagen och att elever ges möjligheter och uppmuntras att delta utifrån sina förutsättningar.

Vi förordar att regeringen går vidare med Skolverkets förslag från 2019 om förtydligande i läroplanens skrivningar om skolans syfte och rektors ansvar för daglig

rörelse i skolan. Detta föreslår även Kommittén för fysisk rörelse i sin återrapport i februari 2022.

Stärk samverkan mellan det offentliga och föreningslivet

Rörelsesatsningen i skolan har lett till många positiva exempel där barns och ungas rörelse främjats. En annan positiv effekt är att elever getts möjlighet till kontakt med idrottsrörelsen och därmed underlättat att gå in i den organiserade idrotten på fritiden. Det finns även många positiva exempel där kommuner genom skolor och fritidshem samverkat med idrottsrörelsen och föreningslivet i lokalfrågor, för att öppna för spontanidrott och lägre trösklar till aktivitet, både i organiserad och i spontan form. Att inkludera fler i en aktiv fritid är viktigt både för barns och ungas hälsa och för gemenskap, integration och meningsfullhet vilket har en positiv effekt på många samhällsområden. Miljöpartiet föreslår att regeringen ser över vilka sätt som finns för att stärka samarbetet mellan det offentliga och föreningslivet, så som idrottsrörelsen och friluftslivsorganisationerna.

Barn ska kunna cykla säkert till skolan

Ett sätt att främja daglig rörelse hos elever är att möjliggöra motion på vägen till skolan. Idag cyklar färre barn än förut till skolan och många blir skjutsade med bil, även när avstånden är korta. Detta har på många platser blivit en ond spiral där trafiksäkerheten runt skolor blir sämre med fler stressade föräldrar som lämnar av sina barn på väg till jobbet. Därmed vågar färre föräldrar låta barnen gå eller cykla själva till skolan. Så många som 72 % av rektorerna uppger att det är föräldrarnas bilåkande som utgör den största säkerhetsrisken vid skolan. Enligt PEP-rapporten 2022 uppger 51 % av barnen som svarat på enkäten att de går eller cyklar till skolan. Här finns utrymme för mer rörelse.

Vi i Miljöpartiet vill skapa säkra skolvägar för att alla barn ska kunna gå och cykla tryggt till skolan. Därför vill vi lagstifta om att "skolzoner" ska inrättas i närheten av skolor med en hastighetsgräns på maximalt 30 km/h, ge kommuner möjlighet att sätta upp fartkameror och göra ytterligare satsningar för att kommuner ska kunna planera och bygga om till säkra skolvägar.

För att uppmuntra till daglig fysisk aktivitet och grundlägga goda vanor för resten av livet bör alla barn få lära sig cykla säkert. I och med den utvidgade undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa bedömer vi att det finns förutsättningar att få plats med undervisning som lär alla barn att cykla inom ramen för dagens timplan. Undervisningen behöver inkludera trafikregler och säkerhet.

Amanda Lind (MP)

Daniel Helldén (MP)

Camilla Hansén (MP)

Katarina Luhr (MP)

Nicklas Attefford (MP)

Emma Nohrén (MP)